

Josip Mrgan

ŽUPANIJSKA STRUČNA VIJEĆA TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE U FUNKCIJI KVALITETE STRUČNOG USAVRŠAVANJA

1. UVOD

Ako prihvatimo podjelu u kojoj se kvaliteta nastave tjelesne i zdravstvene kulture može opisati s dvije glavne komponente koju nazivamo strukturalna i procesna, onda zasigurno pored materijalnih uvjeta rada, naobrazbe nastavnika i normativnog uređenja djelatnosti jedan novi strukturalni oblik stručnog usavršavanja učitelja i profesora su županijska stručna vijeća. Ona su doprinos kvaliteti rada, jer danas učenici zahtijevaju zanimljivu nastavu bez šablonskog pristupa i s utilitarnim programskim sadržajima u kojoj mogu slobodno izražavati svoja mišljenja. Osnovni cilj županijskih stručnih vijeća je postići bolju horizontalnu i vertikalnu povezanost i odgovarajuću pedagoško-psihološku, didaktičku i metodičku osposobljenost učitelja i profesora. Zato su ona doprinos kvaliteti sustava odgoja i obrazovanja, tj. popularizaciji znanja i znanosti, a to je imperativ vremena u kojem danas živimo. Ali, ne samo to. Nedavno je iz tiska izašao "Vodič kroz Hrvatski nacionalni obrazovni standard za osnovnu školu (HNOS)" u kojoj je osnovna svrha unapređivanje odgojno-obrazovnog procesa s ciljem poboljšanja kakvoće obrazovanja kao temelja gospodarstva i društva zasnovanih na već spomenutom znanju i primjeni znanja. Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS) je dobio snažnu podršku Svjetske banke i sastavni je dio plana razvoja obrazovanja u Republici Hrvatskoj od 2005. do 2010. godine. Sasvim je jasno da velika odgovornost za provedbu ove orijentacije pripada svim sudionicima nastavnog procesa u školama pa prema tome i pojedinim strukovno organiziranim aktivima, poglavito županijskim stručnim vijećima koji ovu transformaciju trebaju kvalitetno provesti.

2. OPĆE ZNAČAJKE RADA

Za voditelje županijskih stručnih vijeća imenuju se učitelji razredne nastave, učitelji i nastavnici predmetne nastave, stručni suradnici i ravnatelji koji su u radnom odnosu u osnovnoj i srednjoj školi na području pojedine županije. Županijska stručna vijeća tako s jedne strane surađuju s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske tj. Zavodom za školstvo Republike Hrvatske, ali s druge strane kao stručno tijelo tijesno su povezani s učiteljima i profesorima koji su u neposrednom

radu s učenicima. U njihovom potpunom razumijevanju važno je voditi računa o mnogim važnim sastavnicama o kojima ovisi dobro funkcioniranje.

- 1) Svako županijsko stručno vijeće ima sjedište, a to je osnovna ili srednja škola u kojoj radi voditelj (učitelj ili profesor) županijskog stručnog vijeća. Tako se automatizmom imenovanja određuje sjedište, a dotična škola i ravnatelj u zajedničkoj suradnji imaju zadaću da buduća planirana okupljanja proteknu u što boljoj organizaciji. Školi - sjedištu se doznajuju financijska sredstva temeljem dostavljenog plana i programa koja se vode na posebnoj kartici, a koriste se za seminare stručnog usavršavanja i troškove organizacije. Ujedno svi administracijski poslovi obavljaju se preko računa škole-sjedišta.
- 2) Da bi županijska stručna vijeća mogla dobro funkcionirati određen je primjeren broj članova i to je druga važna karakteristika u njihovoj organiziranosti. Iako postoje županijska stručna vijeća koja imaju blizu 100 članova, optimalan se broj smatra između 30 i 50, jer se tako može osigurati zavidna kvaliteta i brzi prijenos informacija. Oni između sebe biraju suradnike, a to su najčešće voditelji kolegija tjelesne i zdravstvene kulture u svojim školama. Svakog voditelja županijskog stručnog vijeća na prijedlog višeg savjetnika ili udruge kineziologa potvrđuje Zavod za školstvo Republike Hrvatske te mu izdaje potvrdu za obnašanje dužnosti u razdoblju od jedne ili dvije godine, kao vanjskog suradnika Zavoda za školstvo Republike Hrvatske koju potpisuje ravnatelj Zavoda za školstvo Republike Hrvatske. Ova potvrda se dostavlja, zbog evidencije, obvezatno Upravnom odjelu društvenih djelatnosti županije, ali i školi – sjedištu, te služi za vrednovanje (priznaje se dva sata) neposrednog rada profesora tjelesne i zdravstvene kulture pri donošenju godišnjeg plana i programa škole.
- 3) Naravno, da županijsko stručno vijeće mora imati svoj plan i program (primjer u privitku) kojeg izrađuje voditelj, u suradnji s profesorima i savjetnicima te sustručnjacima iz Zavoda za školstvo Republike Hrvatske koji se koncipira na osnovu godišnje zadane zajedničke teme od općeg značenja i to je treće važno obilježje, neizostavan i krucijalan posao o kojem treba voditi računa. Na jednom od redovnih sastanaka predstavlja se učiteljima i profesorima kojeg mora prihvatiti više od polovice članova. Nakon usvajanja godišnjeg plana i programa, isti se dostavlja Upravnom odjelu društvenih djelatnosti županije i Zavodu za školstvo Republike Hrvatske. Ove radnje, uz prateći dopis, potrebno je napraviti na početku nove školske godine, najkasnije do mjeseca rujna, jer je njegovo donošenje temelj za osiguranjem financijskih sredstava, koja su sadržana u financijskom planu kojeg usvajaju pojedine županije krajem godine. Praksa je pokazala da je najbolje u jednoj školskoj godini planirati i održati dva do tri županijska stručna vijeća i to dva u prvom, a treći u drugom polugodištu

nastavne godine. U konkretnom godišnjem planu i programu moramo razlučiti i podjednako predvidjeti:

- stručno - teorijske obrazovne sadržaje i
- praktično – obrazovne (aplikativne) sadržaje.

Pored izbora sadržaja važno je predvidjeti kvalitetne i stručne predavače, planirati tematsku raspravu, zalagati se za realizaciju nekog projekta, i sl.

- 4) Nakon usvajanja plana i programa dobro je planirati mijenjanje mjesta održavanja županijskog stručnog vijeća, a ono podrazumijeva organizaciju svaki puta u drugoj školi. Mnoge su županije prostorno disperzirane, tako da održavanjem županijskog stručnog vijeća na različitim mjestima i školama stavljamo u jednak položaj sve profesore i učitelje na pojedinom području. Ujedno, to će biti prilika za upoznavanjem konkretnih uvjeta i obilježja pojedine škole i lokalne sredine, ali i mogućnost kvalitetnijeg organiziranja, jer ćemo rasteretiti matičnu školu - sjedište. Zavisno od konkretnog sadržaja rada i teme potrebno je osigurati prihvatljiv prostor i sredstva za rad.
- 5) U konkretnoj organizaciji potrebno je surađivanje s županijskim, gradskim i općinskim uredom društvenih djelatnosti organizatora županijskog stručnog vijeća te pozivati resornog pročelnika i gradonačelnika (načelnika). Afirmaciju i promidžbu stručnoga rada osigurat ćemo ako o svemu obavijestimo i lokalne medije. Obavijesti i pozive uvijek dostavljamo izravno školama putem pošte ili elektroničkom poštom. U cilju dobivanja još većeg značaja dobro je pozvati i predstavnike vladinih i nevladinih udruga.
- 6) Voditelj županijskog stručnog vijeća mora voditi evidenciju o redovitom sudjelovanju i radu članova županijskog stručnog vijeća, te dostavljati periodična, polugodišnja i završna pisana izvješća i obavljati brojne administracijske poslove te priložiti cjelovitu dokumentaciju o realiziranim aktivnostima i provedenim sadržajima rada. Ova izvješća paralelno se dostavljaju Upravnom odjelu društvenih djelatnosti županije i Zavodu za školstvo Republike Hrvatske koje uz voditelja potpisuje i ravnatelj škole. Pored ostalih administracijskih poslova, izvješća, izdavanja potvrda o stručnom usavršavanju, voditelj treba osigurati poticajne oblike rada (promovirati novodiplomirane profesore, zahvaliti se profesorima koji su položili stručni ispit, svečano pripremiti odlazak profesora u mirovinu i sl.).
- 7) Edukaciju voditelja županijskih stručnih vijeća provodi Zavod za školstvo Republike Hrvatske koji organizira u suradnji s fakultetima, školama i drugim stručnim i znanstvenim institucijama posebne seminare stručnog usavršavanja. Oni se objavljuju u godišnjem katalogu stručnog usavršavanja Zavoda za školstvo Republike Hrvatske.

3. ZAKLJUČAK

Navedene sastavnice jedan su okvir u organiziranju rada županijskih stručnih vijeća. Dosadašnja iskustva su pokazala da doista mogu pridonijeti kvaliteti rada i značajno pomoći permanentnom stručnom usavršavanju profesora, tim više, što su poveznica između Zavoda za školstvo Republike Hrvatske i profesora koji su u neposrednom radu s učenicima. Ako se zadovolje svi navedeni uvjeti, a pritom i sam voditelj osigura temeljnu metodičku pripremu, organizacija i uspjeh županijskih stručnih vijeća će biti izvjestan, kvaliteta rada neupitna, a stručno usavršavanje na korist svih čimbenika u odgojno obrazovnom procesu.

4. LITERATURA

1. Findak, V. (1999.). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture. Zagreb: Školska knjiga.
2. Findak, V. (2005.). Što je kvaliteta u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture? Stručni skup voditelja županijskih stručnih vijeća, mentora i savjetnika tjelesne i zdravstvene kulture. Bjelolasica, 11. do 12. studenoga 2005.
3. Mrgan, J. (2005.). Plan i program Županijskog stručnog vijeća profesora srednjih škola Sisačko-moslavačke županije za školsku godinu 2005./2006.
4. Štefanac, Ž. (2003.). Zabilješka sa stručnog seminara za voditelje županijskih stručnih vijeća. Stubičke Toplice, 9. do 10. siječnja 2003.
5. Štefanac, Ž. (2005.). Analiza uspješnosti rada županijskih stručnih vijeća - Primjer rada Županijskog stručnog vijeća tjelesne i zdravstvene kulture Sisačko-moslavačke županije. Stručni skup voditelja županijskih stručnih vijeća, mentora i savjetnika tjelesne i zdravstvene kulture Bjelolasica, 11. do 12. studenoga 2005.
6. Vodič kroz Hrvatski nacionalni obrazovni standard za osnovnu školu. (2005.). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Pripomena: sastavni dio ovoga rada je i multimedijalna prezentacija konkretnog rada (od 2002. do 2006.) Županijskih stručnih vijeća tjelesne i zdravstvene kulture srednjih škola Sisačko-moslavačke županije. PRIMJER PLANA I PROGRAMA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA

MJESEC	SADRŽAJ RADA	ORGANIZATOR, PREDAVAČI I NOSITELJI ZADUŽENJA
rujan	Stručni skup za nastavnike, kat.br.160 1. Vrednovanje postignuća učenika u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi 2. Komunikacija u nastavnom procesu 3. Motiviranje nastavnika za rad	Zavod za školstvo Republike Hrvatske • Prva ekonomska škola Zagreb (predavač: viši savjetnik Željko Štefanac, prof.)
listopad	X. Županijsko stručno vijeće 1. Motiviranost nastavnika za rad 2. Izmjene u pravilima rukometa 3. Taktika malog nogometa 4. Usvajanje plana i programa rada	Županijsko stručno vijeće • Obrtničko industrijska škola Sisak. (predavači: viši savjetnik Željko Štefanac, prof., Emina Kostecki, prof. i Branko Đukić, prof.)
studeni	Stručni skup za nastavnike, kat.br.292 1. Uloga Zavoda u provođenju HNOS-a 2. Individualizacija u funkciji intenzifikacije nastave tjelesne i zdravstvene kulture 3. Što je kvaliteta u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture 4. Analiza uspješnosti rada županijskih stručnih vijeća	Zavod za školstvo Republike Hrvatske • Olimpijski centar Bjelolasica (predavači: predstavnik MZOS-a, prof.dr.sc. Vladimir Findak, savjetnici Zavoda i voditelj županijskog stručnog vijeća
siječanj/ prosinac	Administracijski poslovi i projekt 1. Priprema polugodišnjeg izvješća 2. Izrada projekta: "Web stranice županijskog stručnog vijeća"	Voditelj Županijskog stručnog vijeća, informatičar
veljača/ ožujak	Stručni seminar za profesore 1. Seminar iz skijanja za produženje i dobivanje licence za učitelje i nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture	Zavod za školstvo Republike Hrvatske Olimpijski centar Bjelolasica (Voditelj škole skijanja)
travanj	XI. Županijsko stručno vijeće 1. Računalni program za izradu programa i dnevnih priprema u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture 2. Tango	Županijsko stručno vijeće • Ekonomska škola Sisak. (predavači: mr. Krešimir Pleša i Marijeta Rimay, prof.)
svibanj	Ostale aktivnosti 1. Športsko- rekreacijski susreti	<u>Županijsko stručno vijeće profesora Kolegij profesora tjelesne i zdravstvene kulture u školama</u>
lipanj	<u>Stručni seminar za profesore</u> 1. Način i mogućnosti uporabe programa za unos i obradu rezultata testova u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture 2. Završno izvješće o proteklom aktivnostima.	Županijsko stručno vijeće • Rovinj (predavač: mr. Krešimir Pleša). • voditelj županijskog stručnog vijeća
srpanj/ kolovoz	Administracijski poslovi 1. Izdavanje biltena 2. Završno izvješće	<u>Voditelj Županijskog stručnog vijeća Uređivački kolegij</u>